

Warszawa, 1/10/2008r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław TROCIUK

RPO-594213-III/08/AJ

**Pan
Sylwester Rypiński
Prezes
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych**

Szanowny Panie Prezesie

Uprzejmie informuję, iż w napływających do Rzecznika Praw Obywatelskich skargach pojawia się problem zasad ustalania wysokości emerytury w miejsce dotychczas otrzymywanej emerytury w związku uchwałą Sądu Najwyższego w składzie trzech sędziów z dnia 8 maja 2008 r. I UZP 1/08 (niepubl.)

W przedmiotowej uchwale Sąd Najwyższy uznał, że ubezpieczona, pobierająca wcześniejszą emeryturę przyznaną na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy (Dz. U. Nr 4, poz. 27), która po nabyciu po 1 lipca 2004 r. prawa do emerytury na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst : Dz. U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 ze zm.) podlegała przez co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnym lub rentowym ma prawo do ustalenia wysokości emerytury według kwoty bazowej z daty zgłoszenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury zarówno w zakresie tzw. części socjalnej, jak i części stażowej emerytury (art. 53 ust. 1 i 4 w związku z art. 110 tej ustawy).

Zgodnie z art. 21 ust 2 ustawy emerytalnej podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury, stanowi podstawa wymiaru emerytury - w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje w okresie następującym po ustaleniu prawa do emerytury. W myśl art. 53 ust 3 ustawy emerytalnej emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia (emerytury), którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej

przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Przepis art. 110 ustawy emerytalnej przewiduje zasady przeliczania wysokości pobieranych świadczeń z zastosowaniem tzw. aktualnie obowiązującej kwoty bazowej. Stosuje się go gdy emeryt lub rencista pozostawał w ubezpieczeniu (np. kontynuował zatrudnienie) po ustaleniu prawa do świadczenia, a do podstawy wymiaru wskazał zgodnie z art. 15 podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe przypadające w całości lub w części po przyznaniu świadczenia. Warunkiem przeliczenia świadczenia na podstawie art. 110 ust 1 ustawy emerytalnej co do zasady jest to, aby wskaźnik wysokości podstawy wymiaru był wyższy od poprzednio obliczonego. Należy zaznaczyć, iż warunek posiadania wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru nie jest wymagany od emeryta lub rencisty, który od dnia ustalenia prawa do świadczenia do dnia złożenia wniosku o przeliczenie w myśl art. 110 ust 1 nie pobrał emerytury lub renty wskutek jej zawieszenia lub okres wymagany do ustalenie podstawy wymiaru emerytury lub renty w całości przypada po przyznaniu prawa do świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi co najmniej 130%.

W motywach uzasadnienia uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że mechanizm art. 21 ustawy emerytalnej znajduje zastosowanie do przypadków, kiedy emeryturę ustala się w następstwie osiągnięcia wieku, oznacza to w konsekwencji, że w przypadku dalszego podlegania ubezpieczeniu do obliczenia emerytury znajdą zastosowanie ogólne zasady ustawy emerytalnej regulujące wpływ podlegania ubezpieczeniu społecznemu (dalszego zatrudnienia) po nabyciu prawa do emerytury, także emerytury wcześniejszej, na pobierane dotychczas świadczenie. Są one zawarte w art. 110 ustawy emerytalnej regulującym zasady przeliczania świadczeń z zastosowaniem tzw. nowej kwoty bazowej. W ocenie Sądu Najwyższego art. 53 ust. 4 ma charakter przepisu szczególnego w stosunku do art. 110 ustawy przez to, iż przewidziane w tym ostatnim przepisie zasady znajdą zastosowanie dopiero w przypadku, kiedy zainteresowany, pobierający wcześniejszą emeryturę, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu. Przy krótszym okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu wysokość wcześniejszej emerytury będzie ustalana zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 1 w związku z ust. 2 pkt 1 i w związku z art. 53 ust. 3, tzn. przy zastosowaniu „tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru”.

Działając na podstawie art. 13 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) uprzejmie proszę o zajęcie stanowiska w sprawie możliwości uwzględnienia stanowiska Sądu Najwyższego zawartego w tej uchwale w praktyce działania organów rentowych.

Z poważaniem

/-/ Stanisław Trociuk